

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Απαντήσεις στα θέματα Πανελληνίων Ομογενών 2025

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Λάθος

B1.

Ο Επιμηθέας μοιράζει τις ιδιότητες στα θνητά γένη εφαρμόζοντας τον «νόμο της αναπλήρωσης», δηλαδή μια αδυναμία να αναπληρώνεται από μία ικανότητα. Ειδικότερα σε άλλα όντα έδινε δύναμη ενώ σε αυτά που ήταν πιο αδύναμα έδινε ταχύτητα. Όσα ήταν μεγαλόσωμα, το σώμα τους τα βοηθούσε να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους, ενώ όσα ήταν μικρόσωμα τους έδινε φτερά για να πετούν ή υπόγεια κατοικία. («Α μέν γάρ αὐτῶν ... ἔνεμεν»). Με τον τρόπο αυτό εξασφάλιζε τη σωτηρία τους. Το ρήμα σώζω σημαίνει σώζω από τον θάνατο, διατηρώ στη ζωή, διαφυλάττω κάτι σώο και ολόκληρο. Ο Πρωταγόρας αναφέρεται στη σωτηρία των διαφόρων ειδών του ζωικού βασιλείου (και του ανθρώπου) δηλώνοντας τους τρόπους με τους οποίους αποφεύγεται η εξαφάνισή τους. Η λογική της σωτηρίας των ειδών θυμίζει σύγχρονες οικολογικές αρχές. Στη συνέχεια ο Επιμηθέας τους έδωσε τα μέσα για να προφυλαχθούν από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες. Άλλα τα εφοδίαζε με πυκνό τρίχωμα και γερά δέρματα, ικανά να αντιμετωπίζουν τις αλλαγές του καιρού και να χρησιμεύουν ως στρώματα στις φωλιές τους και άλλα με σπλές ως υποδήματα. («πρός τὰς ἑκ Διὸς ὥρας ... καὶ ἀναίμοις»). Άλλα ζώα ήταν φυτοφάγα, στα οποία έδινε μεγάλη γονιμότητα, ώστε να μην εξοντωθούν από τα σαρκοφάγα, ενώ άλλα ήταν σαρκοφάγα με μικρή γονιμότητα, ώστε να μην εξοντώσουν τα φυτοφάγα («ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν ... πορίζων»). Στόχος του Επιμηθέα ήταν η εξασφάλιση της σωτηρίας και διαίωνισης του κάθε είδους και της ισορροπίας του οικοσυστήματος.

B2.

Το κείμενο του Λουκρητίου εμφανίζει ομοιότητες αλλά και διαφορές σε σχέση με το παρόμοιας θεματολογίας κείμενο του Πλάτωνα. Η πρώτη ομοιότητα είναι ότι οι διαφορές μεταξύ των ζώων ως προς την σωματική τους διάπλαση και ως προς τις ικανότητές τους, υπήρχαν εξ αρχής και δεν είναι αποτέλεσμα εξέλιξης. Ο Πρωταγόρας στον μύθο του παρουσιάζει τον Επιμηθέα να χαρίζει ικανότητες στο κάθε ζωικό είδος από τη στιγμή που αυτό εμφανίστηκε στη γη («Επει δε ἄγειν...ἐκάστοις ὡς πρέπει»). Το ίδιο ακριβώς υποστηρίζει και ο Λουκρήτιος («από τον καιρό που φάνηκαν στη γη...σβελλάδα»). Η βασικότερη βέβαια ομοιότητα των δύο κειμένων συνίσταται στο «νόμο της αναπλήρωσης», στη θεωρία δηλαδή, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχουν ανώτερα και κατώτερα, καλύτερα και χειρότερα ζώα, αλλά το προσόν του ενός αντιστοιχεί στην έλλειψη του άλλου. Κανένα ζώο δεν έχει συγκεντρωμένα όλα τα πλεονεκτήματα της φύσης. Άλλο έχει δύναμη, άλλο ταχύτητα, άλλο πονηριά. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται μια ισορροπία μεταξύ τους («Ταῦτα δε ἐμηχανᾶτο...ἄϊστωθείη») και υπάρχει στη φύση μια θέση για όλα. Το ίδιο ισχύει μάλιστα σύμφωνα με το Λουκρήτιο, όχι μόνο για τα άγρια, αλλά και για τα οικόσιτα ζώα που μας προσφέρουν τις υπηρεσίες σε αντάλλαγμα για την προστασία που τους παρέχουμε.

Η διαφορά μεταξύ της θεωρίας του Λουκρητίου και του πρωταγόρειου μύθου είναι ότι η πρώτη δεν αφορά όλα τα ζώα. Ο Λουκρήτιος θεωρεί ότι ορισμένα ζώα δεν έχουν ούτε αξιόλογες σωματικές και πνευματικές ικανότητες, ούτε είναι χρήσιμα για τον άνθρωπο. Αυτά τα ζώα γίνονται απλώς τροφή για τα υπόλοιπα και σταδιακά εξαφανίζονται («Τα ἄλλα που δεν είχαν φυσικά προσόντα...οδηγήθηκαν στον αφανισμό τους»). Ο Πλάτωνας αντιθέτως θεωρούσε ότι το μειονέκτημα των αδύναμων ζώων που αποτελούν τροφή για τα ισχυρότερα, αντισταθμίζεται από την μεγαλύτερη αναπαραγωγική τους ικανότητα («τοῖς δε ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων»). Τα ζώα δηλαδή αυτά πολλαπλασιάζονται με γρήγορους ρυθμούς και με τον τρόπο αυτό αποφεύγουν τον αφανισμό.

B3.

1. ε
2. δ
3. α
4. β

5. γ

B4.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Σωστό

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

Πολλές φορές απόρησα με ποια άραγε λόγια έπεισαν οι κατήγοροι (τους δικαστές) ότι ο Σωκράτης άξιζε τη θανατική ποινή. Η κατηγορία εναντίον του ήταν τέτοια: «Ο Σωκράτης είναι άδικος, επειδή δεν πιστεύει στους θεούς που πιστεύει η πόλη και εισάγει άλλους καινούργιους θεούς: είναι άδικος επίσης και επειδή διαφθείρει τους νέους». Πρώτον λοιπόν με ποιο τεκμήριο απέδειξαν ότι δεν πίστευε στους θεούς που αναγνώριζε η πόλη; Επειδή ήταν φανερό ότι θυσίαζε πολλές φορές στο σπίτι του και πολλές φορές στους δημόσιους βωμούς της πόλης και ήταν επίσης γνωστό ότι χρησιμοποιούσε τη μαντική τέχνη.

Γ2.

Ο Ξενοφών προσπαθεί να αντικρούσει την κατηγορία εις βάρος του Σωκράτη με το παρακάτω επιχειρήμα. Ο Σωκράτης δεν υποστήριζε κάτι διαφορετικό από αυτούς που πίστευαν στη μαντική τέχνη και χρησιμοποιούσαν τους οιωνούς, τις φήμες, τα σύμβολα και τις θυσίες. Πίστευε δηλαδή, όπως οι μάντεις, ότι δεν γνωρίζουν τα πουλιά ή οι άνθρωποι τα συμφέροντα όσων ζητούν μαντείες, αλλά ότι οι θεοί τους δίνουν σημάδια μέσα από αυτά.

Γ3.

1. ε
2. α

3. β

4. γ

5. δ

Γ4.

- **Σωκράτης:** υποκείμενο του ρήματος άδικεῖ.

- **καινά:** ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο δαιμόνια.

- **φανερός:** κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο του ἦν που είναι ο Σωκράτης

- **σημαίνει:** αντικείμενο στο ρήμα φαίη και ειδικό απαρέμφατο. Έχουμε ετεροπροσωπία, αφού υποκείμενο του ρήματος είναι «Σωκράτης» και του απαρεμφάτου «τό δαιμόνιον».

- **τό δαιμόνιον:** υποκείμενο του απαρεμφάτου σημαίνει.